

Znárodnění a konfiskace v letech 1945 – 1948

Abstrakt

Tématem práce je otázka znárodnění a konfiskací proběhlých v Československu v letech 1945 až 1948. V úvodních kapitolách se věnuje vymezení pojmů znárodnění a konfiskace a jejich historicko-právním souvislostem. Bližší pozornost je věnována prvorepublikové pozemkové reformě, která má s vývojem po roce 1945 blízkou souvislost.

Následuje pojednání o politických a národohospodářských koncepcích, které vznikaly za 2. světové války v rámci domácího i zahraničního odboje a v nichž zaznívaly požadavky na zásadní hospodářskou transformaci Československa. Diskutovány jsou postoje Edvarda Beneše a rovněž jednání moskevského a londýnského exilu o budoucím Košickém vládním programu.

Další kapitoly se zabírají znárodněním a konfiskacemi v roce 1945, kdy je pojednáno o jednotlivých znárodněvacích a konfiskačních dekretech, procesu jejich vzniku s přihlédnutím zejména k jednáním na schůzích vlády a rovněž je věnována pozornost institutu národní správy, který k nim měl velmi blízký vztah.

V období let 1946 až 1947 je pojednáno o revizi prvorepublikové pozemkové reformy a dalších opatřeních ve vztahu k pozemkovému vlastnictví, sporům o způsob naložení s průmyslovými konfiskáty, tedy konfiskovanými podniky menší a střední velikost. Jedna kapitola je věnována převzetí majetku hlubocké větve rodu Schwarzenbergů.

Závěrečné kapitoly popisují vývoj v roce 1948, kdy došlo k uzákonění nové pozemkové reformy a druhé etapy znárodnění, přičemž pozornost je věnována jejímu legislativnímu provedení spočívajícímu částečně v novelizaci znárodněvacích dekretů z roku 1945 a částečně v přijetí samostatných zákonů o znárodnění v dalších hospodářských oborech.

Zvláštní část práce tvoří krátká případová studie, která se zabývá znárodněním těžby kaolinu na Karlovarsku a začleněním znárodněných majetkových podstat do nově zřízeného národního podniku Spojené sedlecko-vildštejnské kaolinové a hlinné závody.

Klíčová slova: Československo, znárodnění, konfiskace, vlastnictví